

Mirosława Andrzejowska

Stodzew, st. 3, gm. Parysów, woj.
siedleckie, AZP 61-72/44

Informator Archeologiczny : badania 31, 121-122

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

zwarte cmentarzysko pomorsko-kloszowe z wczesnego okresu lateńskiego. Także w obrębie grobu na bruku kamiennym wystąpiły ułamki typowo „pomorskiej” pokrywy popielnicy. Odkryte pochówki koncentrowały się wokół piaśnicy, podobnie jak skupienia dużych kamieni i większość jam. Sondażowe przedłużenie głównego wykopu w kierunku wschodnim wykazało obecność grobów po przerwie jałowego odcinka, w odległości 25-30 m. Stanowią one świadectwo większego aniżeli przypuszczano rozprzestrzenia pochówków, przy stosunkowo znacznych odległościach między nimi (2-3 m), typowych też dla innych cmentarzysk podkloszowych.

Materiały przechowywane są w Instytucie Historii Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Bydgoszczy. Badania będą kontynuowane.

Słup, st. 2 (znane w literaturze jako 3), gm. Środa Śląska, woj. wrocławskie – patrz: środkowa i późna epoka brązu

STANKOWO, st. 12, gm. Gostyń, woj. leszczyńskie, AZP 63-27/59

- osada kultury amfor kulistych (neolit)
- osada kultury łużyckiej (schyłek epoki brązu - okres halsztacki)
- osada wczesnośredniowieczna, fazy D, E

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w lipcu przez mgr Elżbietę Wyrwińską (P.U. „Archeolog”, Leszno, ul. Francuska 79). Finansowane przez Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Lesznie. Przebadano powierzchnię 23,25 ara.

Stanowisko zlokalizowane w obrębie doliny Kościańskiego Kanału Obry, po południowej stronie jej obecnego koryta. Badania miały charakter ratowniczy. Konieczność przeprowadzenia prac na stanowisku wynikała z faktu, iż teren, na którym było zlokalizowane miał ulec w większej części zniszczeniu przy budowie jazu w Stankowie. Stanowisku zagrażała przede wszystkim budowa kanału obiegowego, który miał przebiegać przez centrum stanowiska.

W wyniku przeprowadzonych badań zarejestrowano 172 obiekty (część obiektów to obiekty dwufazowe – młodsze obiekty „wkopane” w starsze).

Zarejestrowano trzy fazy zasiedlenia: faza I obejmuje osadnictwo neolityczne związane z kulturą amfor kulistych, do której przypisano 2 obiekty. Kolejna faza zasiedlenia związana jest z osadnictwem kultury łużyckiej, do której to fazy na podstawie zawartości kulturowej zaliczono 75 obiektów. Z tą fazą osadnictwa sądzą na podstawie stratygrafii oraz wypełniska obiektów, powiązać można 43 obiekty, w których jednak nie zarejestrowano żadnych materiałów zabytkowych. Na podstawie materiałów zabytkowych można powiedzieć, że osadnictwo kultury łużyckiej przypada na schyłek epoki brązu oraz okres halsztacki. Najmłodsza faza osadnicza na stanowisku przypada na okres wczesnego średniowiecza na jego fazy D, E. Z tym poziomem chronologicznym związanych jest 59 obiektów; z liczby tej 14 obiektów powiązано z osadnictwem wczesnośredniowiecznym jedynie na podstawie stratygrafii oraz wypełniska obiektów.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w PSOZ w Lesznie.

STODZEW, st. 3, gm. Parysów, woj. siedleckie, AZP 61-72/44

- ślady osadnictwa kultury łużyckiej (epoka brązu)
- cmentarzysko kultury grobów kloszowych (wczesna epoka żelaza)
- osada kultury przeworskiej (młodszy okres przedrzymski - okres wpływów rzymskich, fazy A₃-B₂)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr Mirosławę Andrzejowską (Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie). Finansowane przez PSOZ. Pierwszy sezon badań. Przebadano 230 m².

Stanowisko po raz pierwszy odnotowane zostało jako „pole pod gruszą” w 1954 r. w katalogu cmentarzysk kultury grobów kloszowych opublikowanym przez M. Gądzikiewicz w XX tomie „Wiadomości Archeologicznych”. Badania ratownicze na stanowisku podjęto na skutek zgłoszenia w 1995

r. do PSOZ w Siedlcach kolejnego odkrycia grobu, którego inwentarz (w tym unikatową zawieszkę grzebieniową z kości) odzyskany został w wyniku interwencji konserwatorskiej. W sezonie 1997 eksploracją objęto kulminację wyniesienia na obszarze 190 m², przekopano również około 40 m² wybierzyisk piasku, wskazanych jako miejsca wtórnego zakopywania grobów.

W wykopach usytuowanych w zachodniej części badanego terenu odkryto na głębokości kilkadziesiąt cm od powierzchni pozostałości osady kultury przeworskiej w postaci brunatnej warstwy kulturowej z licznymi ułankami ceramiki oraz dziesięciu obiektów jamowych o charakterze gospodarczym, z silnie nawęglonymi, nieckowatymi wypełniskami, zawierającymi fragmenty naczyń, polepę i niewielkie ilości kości zwierzęcych. Materiały ceramiczne związane z warstwą kulturową i jamami wstępnie datują osadę od fazy A₃ do fazy B₂ wczesnego okresu wpływów rzymskich. Kilkanaście cm poniżej występowania warstw użytkowych osady, na głębokości około 120-150 cm od powierzchni, w warstwie żółtego piasku wystąpiły 2 dobrze zachowane groby kloszowe. W jamie jednego z grobów, nakrytego dwoma kloszami, znajdowało się skupisko przepalonych kości z ułankami ceramiki - zapewne odrębny pochówek. Na jeden znacznie uszkodzony grób natrafiono w strefie występowania głębokich, nowożytnych wkopów, obejmujących najwyższą partię wydmy wokół wybierzyisk, w znacznym stopniu naruszających strukturę warstw i obiektów starożytnych. Formy grobów i charakter wyposażenia wskazują na ich przynależność do starszej (okres halsztacki D?) fazy występowania cmentarzysk kloszowych w rejonie Mazowsza i Podlasia. Układ warstw na stanowisku oraz miejsce koncentracji obiektów wskazują na kontynuację osady kultury przeworskiej w kierunku zachodnim i północno-zachodnim. Zasięg cmentarzyska kultury grobów kloszowych jest trudny do określenia ze względu na małą liczbę i znaczny rozrzut przestrzenny grobów. W wykopie usytuowanym w części wschodniej, pozbawionej śladów osady przeworskiej, zarejestrowano jeden obiekt jamowy, zawierający kilka ułamków ceramiki, wstępnie określonych jako materiały kultury łużyckiej z epoki brązu.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Wiadomościach Archeologicznych”.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Państwowym Muzeum Archeologicznym w Warszawie.

Szadek, st. 3, gm. Blizanów, woj. kaliskie - patrz: środkowa i późna epoka brązu

SZCZUKOCICE, st. 4, 5, 7, gm. Gorzkowice, woj. piotrkowskie, AZP 78-53/71, 72, 74

- osada kultury łużyckiej (okres halsztacki/wczesny okres lateński)
- cmentarzysko kultury pomorskiej (wczesny okres lateński)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr Iwonę Młodkowską-Przepiórkowską pod kierunkiem mgr. Pawła Zawilskiego. Finansowane przez PSOZ. Pierwszy sezon badań.

Stanowisko 4. Obszar stanowiska nosi ślady licznych nowożytnych wkopów. Do niedawna znajdowała się tutaj piasznica użytkowana przez okoliczną ludność. Obecnie wyeksploatowane wybierzyiska są miejscem porzucania śmieci. W wykopach natrafiono na materiał zabytkowy kultury łużyckiej z przełomu schyłkowego okresu halsztackiego i wczesnego okresu lateńskiego. Część zarejestrowanych jam osadniczych była w znacznym stopniu zniszczona, toteż nie jesteśmy w stanie określić ich funkcji. Materiał zabytkowy to głównie ceramika, w której przeważały fragmenty całkowicie chropowatych, baniastych naczyń zasobowych o lekko wychylonej krawędzi. Wśród pozostałych form naczyń licznie reprezentowane były talerze zdobione ornamentami kłutymi, plecionkowatymi oraz paznokciowymi. Ponadto znaleziono destrukty kości zwierzęcych, bryłki polepy oraz zabytki krzemienne.

Stanowisko 5. Znaleziska pochodzące z badań AZP określono jako pochodzące z cmentarzyska kultury łużyckiej z przełomu okresu halsztackiego i lateńskiego. Po zakończeniu pierwszego sezonu badań, które miały na celu jedynie zabezpieczenie najbardziej zagrożonych partii stanowiska, nie można określić jego zasięgu. Zarysowała się w nim jednak strefowość — centralną część związaną z cmentarzyskiem, od wschodu i zachodu okalały elementy osadnicze. Obszar nekropolii nosił ślady współczesnych zmian antropogenicznych, w związku z czym wszystkie odkryte pochówki kultury pomorskiej (cztery) były uszkodzone. Oznaczony jako obiekt nr 3 grób popielnicowy wydaje się